

PASAŻER

BIULETYN KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ W KIELCACH

NR 115 / MARZEC / 2025
MAGAZYN BEZPŁATNY

4

AKTUALNOŚCI

Nowy prezes MPK
i członek zarządu

7

AKTUALNOŚCI

Interpelacja dotycząca dostępu
do toalet dla kierowców

8

TEMAT NUMERU

Po co miasto przerzucało
linie między kontraktami?

9

OKIEM ZWIĄZKOWCA

Związkowcy przeciwko
nagonce na pracowników
spółki pracowniczej

WESPRZYJ

STRAŻAKÓW

Z OSP LESZCZYN

**ODDAJĄC KREW
PODAJ NASZ KOD**

476

OSP LESZCZYN

**PAMIĘTAJ, ABY KOD PODAWAĆ KAŻDORAZOWO
PRZY REJESTRACJI**

AKCJA TRWA DO 15.09.2025R.

Szanowni Państwo,

Oddajemy w wasze ręce nowy numer „Pasażera”. Znajdziecie w nim między innymi artykuł w ramach rubryki „Okiem Związkowca”, w którym Przewodniczący Bogdan Latosiński szczegółowo wyjaśnia, dlaczego nie przystąpiliśmy do przetargu w ramach małego kontraktu i opowiada o inwestycjach dokonanych w zeszłym roku przez naszą spółkę. Zachęcam do zapoznania się z oświadczeniem zarządu Związku Zawodowego Pracowników Transportu Publicznego w Kielcach, w którym potępiono ataki na spółkę oraz Pana Przewodniczącego. Tematem numeru jest szkodliwe dla naszej spółki i miasta przerzucanie wozokilometrów pomiędzy kontraktami.

Nie brakuje również aktualności z życia miasta oraz spółki pracowniczej, takich jak interpelacja radnych dotycząca dostępu do modułów sanitarnych dla kierowców oraz zmiany w rozkładach jazdy. Przy okazji chciałbym podziękować za zaufanie, jakim obdarzyły mnie władze spółki powierzając stanowisko prezesa MPK. Obiecuję dołożyć wszelkich starań, aby nasze przedsiębiorstwo kontynuowało politykę inwestycji i ciągłego ulepszania jakości usługi transportowej.

Jerzy Met
Prezes MPK Kielce

Wydawca

Miejskie Przedsiębiorstwo
Komunikacji Sp. z o.o.
ul. Jagiellońska 92, 25-734 Kielce
www.mpk.kielce.pl
pasazer@mpk.kielce.pl

Redakcja

Bartosz Oszczepalski

Skład

S.Q.A.D

Reklama

reklama@mpk.kielce.pl
tel. 41 345 24 21 wew. 435
nakład 10 000 egzemplarzy

Druk

Cztery Asy
www.czteryasy.pl

NOWY PREZES I CZŁONEK ZARZĄDU W MPK KIELCE

Uprzejmie informujemy, że Rada Nadzorcza Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji w Kielcach podjęła uchwałę o powołaniu Prezesa i Członka Zarządu.

Nowym Prezesem został Jerzy Met, który od 2007 roku pełni różne funkcje kierownicze w przedsiębiorstwie. W 2022 roku objął funkcję Prezesa spółki Kieleckie Autobusy, a od 2023 jest Członkiem Zarządu MPK. Pan Met w Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacji w Kielcach pracuje od 1980 roku.

Nowym Członkiem Zarządu została Pani Monika Gębska, która jest prawnikiem i ekonomistą. Pracę zawodową rozpoczęła w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej. Przez 6 lat pełniła funkcję głównej księgowej w Zakładzie Placówek Oświatowych. Była między innymi naczelnikiem wydziału rachunkowości w ZUS w Kielcach, a także główną księgową oddziału, Skarbnikiem Powiatu Skarżyskiego, zastępcą Skarbnika Gminy oraz Sekretarzem Urzędu Miasta w Pionkach. Pełniła też funkcję Prezesa

Zarządu szpitala św. Leona w Opatowie sp. z o.o. W ostatnich latach kierowała Powiatowym Centrum Zdrowia w Otwocu oraz Referatem Gospodarki Odpadami i Dróg w Urzędzie Miejskim w Starachowicach. Serdecznie gratulujemy nowo powołanym na stanowiska osobom.

DYSPOZYTORNIA – KIEDYŚ I TERAZ

Praca dyspozytorów niezmiennie jest bardzo ważna z punktu widzenia prawidłowego funkcjonowania każdego przedsiębiorstwa transportowego.

Zmienia się za to otoczenie pracy dyspozytorów – zarówno wystrój dyspozytorni, jak i sprzęt, na którym pracują. Zobacz, jak wyglądała dyspozytornia w MPK kiedyś, a jak prezentuje się teraz.

PROTESTY PRZECIWKO BUDOWIE S74

14 lutego kilkaset osób protestowało przeciwko budowie tranzytowej drogi ekspresowej S74 przez Kielce.

W ramach protestu jego uczestnicy, głównie okoliczni mieszkańcy, co kwadrans blokowali przejście dla pieszych znajdujące się przy skrzyżowaniu ulicy Jesionowej z Klonową. 5-kilometrowy odcinek drogi ekspresowej S74 przez Kielce ma połączyć węzeł Kielce Zachód z węzłem Boćcianek, który wychodzi w ramach granic S74 Kielce-Cedzyna. Inwestycja drogowa w założeniu ma odseparować ruch lokalny od tranzytowego i usprawnić ruch w tej części miasta. Protestujący uważają jednak, że lepszym i mniej inwazyjnym dla mieszkańców rozwiązaniem byłaby budowa obwodnicy. Kolejny protest zapowiadany jest na 27 lutego. W związku z tym, możliwe są tymczasowe utrudnienia w kursowaniu autobusów komunikacji miejskiej.

ZMIANY W KURSACH AUTOBUSÓW

W wielu częściach Kielc trwają remonty drogowe. Trasy niektórych autobusów zostały zmienione.

Tymczasowe zmiany w kursowaniu autobusów na ulicy Paderewskiego
Razem z rozpoczęciem drugiego etapu modernizacji ulicy Paderewskiego w Kielcach (odcinek od Sienkiewicza do alei IX Wieków Kielc) w nocy z poniedziałku 24 lutego na 25 lutego 2025 roku nastąpiła zmiana organizacji ruchu. Przejazd możliwy jest tylko w jednym kierunku z wjazdem od Ronda Giedroycia (od Żytnej i Ogrodowej) i wyjazdem do Ronda Herlinga-Grudzińskiego (do alei IX Wieków Kielc, Okrzei i 1 Maja). Od wtorku, 25 lutego 2025 roku, wprowadzono więc zmiany w trasie przejazdu oraz godzinach odjazdów autobusów linii 18, 25, 31, 35, 102 i 107 kursujących od Ronda Herlinga-Grudzińskiego w kierunku ulicy Żyt-

niej. Autobusy będą jeździć ulicami Czarnowską i Żelazną, a następnie wrócą na swoją trasę przez Grunwaldzką. Nie będą obsługiwane przystanki: Paderewskiego/ Sienkiewicza, Paderewskiego i Żytnia. Zaś autobusy linii 36 w kierunku os. Chęcińskiego pojadą ulicami Czarnowską, Żelazną, Żytnią, a następnie wrócą na swoją dotychczasową trasę przez Kaczmarka. Jednocześnie trasa przejazdu autobusów jadących od ulicy Żytnej i Ogrodowej do Ronda Herlinga-Grudzińskiego pozostaje bez zmian.

Nowe trasy i rozkłady linii podmiejskich oraz miejskich

Zmianie uległy również trasy niektórych linii podmiejskich. Od 19 lutego 2025 roku wprowadzono zmiany w godzinach kursowania autobusów linii 7 w dni robocze oraz na linii 12. Ponadto dla linii 7 dodany zostaje nowy kurs w dni robocze, soboty i niedziele. Również w dni robocze zmieniły się godziny odjazdów linii 10. Od 12 lutego 2025 roku wprowadzono też zmiany w funkcjonowaniu podmiejskiej linii 11, a od 8 lutego na linii 9. Oprócz nowych rozkładów jazdy, na liniach 7, 9, 10, 11 i 12 autobusy w relacji do Dworca Autobusowego będą zatrzymywać się na przystanku Czarnowska Dworzec Autobusowy. Od soboty 8 lutego 2025 roku zmieniono godziny kursowania autobusów miejskiej linii 36 w dni robocze. Natomiast od soboty 1 lutego 2025 roku na wniosek Miasta i Gminy Morawica w dni robocze na podmiejskiej linii 45 wydłużono do Radomca dwa kursy, które do tej pory kończyły i rozpoczynały trasę w Młynku Brudzowskim. ZTM w najbliższym czasie zamierza też wprowadzić zmianę godzin kursowania na linii 28. Z nowymi godzinami odjazdów można zapoznać się na stronie ZTM.

Źródło: ZTM Kielce

INNY SYSTEM ROZKŁADÓW JAZDY W DNI ROBOCZE WOLNE OD SZKOŁY

Z zadowoleniem przyjęliśmy informację, że Zarząd Transportu Miejskiego w Kielcach w przyszłości przychyli się do naszej prośby dotyczącej roz-

REKLAMA

Zamów reklamę na autobusie MPK Kielce

Miejskie autobusy poruszają się po najważniejszych trasach w Kielcach, dzięki czemu Twoja reklama będzie widoczna w różnych częściach miasta. Obecnie umożliwiamy umieszczenie reklam na autobusach marki Temsa, MAZ oraz na 12-metrowych i 18-metrowych Solarisach.

Szczegółowe informacje można uzyskać w dziale reklamy i marketingu pod numerami telefonicznymi: 41 345 24 21 wew. 435 lub 510 127 908.

kladów jazdy w dni robocze wolne od szkoły.

O tym, żeby wdrożyć taki wzorzec odjazdów wnioskowaliśmy w piśmie z 07.01.2024 r skierowanym do ZTM-u. Było to spowodowane licznymi skargami pasażerów, którzy nas jako przewoźnika obwiniali o to, że nie mogą dotrzeć do pracy w związku z wprowadzeniem rozkładów sobotnich w dn. 27.12.2024 r. nieuwzględniających niektórych potrzeb związanych z dojazdami. Wielu pasażerów nie miało wiedzy o tym, że to organizator, jakim jest ZTM, wprowadza zmiany w rozkładach jazdy. Mając jednak świadomość problemu, na prośbę pasażerów zdecydowaliśmy się na wystosowanie pisma, którego skan udostępniamy do wglądu. Żałujemy, że do tej zmiany nie doszło wcześniej, ale cieszy nas to, że ona w końcu nastąpi. To dobry krok ku poprawie jakości transportu zbiorowego w Kielcach.

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji Sp. z o.o. w Kielcach
ul. Jagiellońska 82, 25-734 Kielce
Centrala: (+48) 41 345 24 21 (23)
Sekretariat: (+48) 41 345 24 21 wew. 201
Faks: (+48) 41 345 50 50
e-mail: sekretariat@mpk.kielce.pl
www.mpk.kielce.pl

Kielce, 07.01.2025 r.

DZ/DZ/.....020...../01-01-2025

ZARZĄD TRANSPORTU MIEJSKIEGO
POKRYCIE OBROTU PASAŻERÓW
0 6 -01- 2025

Zarząd Transportu Miejskiego w Kielcach
PL Niepodległości 1
25-368 Kielce

Szanowni Państwo, działając w imieniu Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji w Kielcach, pragnę zwrócić się z prośbą o rozważenie w przyszłości uruchomienia w dni powszednie w okresie około świątecznym rozkładów wakacyjnych na liniach miejskich, a nie sobotnich, tak jak to miało miejsce 27.12.2024 r. Prośbę motywujemy tym, że wielu pasażerów zgłaszało się do nas z uwagami, iż w związku z ustanowieniem 27.12.2024 r. rozkładów sobotnich z niższą częstotliwością kursowania wielu z nich nie miało możliwości punktualnego dotarcia do miejsc pracy. Taka decyzja miałaby uzasadnienie szczególnie zważywszy na to, że wielu pasażerów korzysta z biletów miesięcznych właśnie po to, aby móc dotrzeć do pracy.

Z poważaniem
CZŁONEK ZARZĄDU
Piotr Gil

Prezentujemy zdjęcia naszych autobusów i bazy z ostatnich lat oraz fotografii z 2007 roku. Zobacz, jak zmienił się nasz tabor.

Autorem zdjęć z 2007 roku jest Pan Piotr Gil.

NISKI ODSETEK GOSPODARSTW DOMOWYCH KORZYSTAJĄCYCH Z TRANSPORTU PUBLICZNEGO W NASZYM REGIONIE

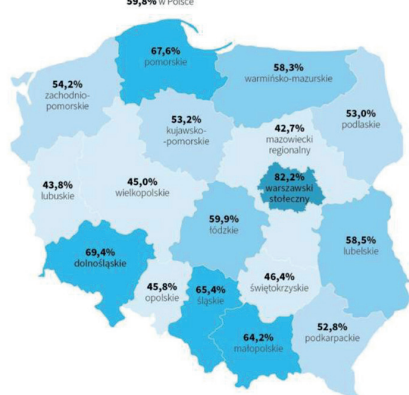
Główny Urząd Statystyczny opublikował dane dotyczące odsetka gospodarstw domowych korzystających w 2024 roku w Polsce z transportu publicznego z podziałem na regiony.

Najwyższym odsetkiem może pochwalić się warszawski region stołeczny (82,2%) oraz region dolnośląski (69,4%). Najgorzej zaś sytuacja wygląda w okręgu mazowieckim regionalnym (42,7%) i województwie lubuskim (43,8%). Niestety na tym tle nie najlepiej wypada region świętokrzyski, gdzie zaledwie 46,4% gospodarstw domowych korzystało z transportu publicznego. W skali kraju 60% gospodarstw domowych w ubiegłym roku zadeklarowało poruszanie się transportem publicznym. Odsetek ten jest znacznie większy w miastach niż na wsiach (odpowiednio 67,9% i 43,1%), które wciąż borykają się z wykluczeniem komunikacyjnym.

Transport publiczny w Polsce

ODSETEK GOSPODARSTW DOMOWYCH KORZYSTAJĄCYCH Z TRANSPORTU PUBLICZNEGO

Dane według regionów

OGŁOSZENIE

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji Sp. z o.o. (dalej też MPK Sp. z o.o.) z siedzibą w Kielcach (KRS nr : 0000095798) ogłasza sprzedaż z wolnej ręki nieruchomości gruntowej położonej w Kielcach przy ul. Jagiellońskiej (u zbiegu z ul. Krakowską), na którą składają się działki o nr 599/1, 599/3, 599/5, 599/7, 599/8, 599/10 o łącznej powierzchni 3704 m².

MINĘŁY DWA LATA, A PROBLEM Z ZAMIANĄ GRUNTÓW WCIAŻ JEST NIEROZWIĄZANY

Niedawno ogłosiliśmy sprzedaż nieruchomości gruntowej położonej w Kielcach znajdującej się przy zbiegu ulic Krakowskiej i Jagiellońskiej. Zanim jednak to się stało, przez 2 lata apelowaliśmy do obecnych i poprzednich władz miasta o scalenie gruntów, ponieważ niektóre działki w tym miejscu wciąż należą do gminy Kielce (599/2 i 599/4), zaś we władaniu MPK pozostają działki o nr 599/1, 599/3, 599/5, 599/7, 599/8, 599/10 o łącznej powierzchni 3704 m².

Istniała więc potrzeba wyznaczenia nowych granic działek i wzajemnej ich wymiany (metr za metr), po to by powstałe nieruchomości, należące do obu stron, stanowiłyby skonsolidowaną całość umożliwiającą ich praktyczne wykorzystanie. Konsolidacja gruntów ułatwiłaby więc proces sprzedażowy, a przy okazji pomogła gospodarczo wykorzystać teren, na którym znajduje się obecnie parking MPK, czyli zyskałoby zarówno miasto, jak i spółka, w której ma ono mniejszościowy udział. Niestety, mimo naszych wielokrotnych próśb o rozwiązanie tej kwestii, wysłanych do Urzędu Miasta w formie pisemnej, nie przychylono się do nich.

Ostatnia odpowiedź Wydziału Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Kielce (skan pisma poniżej) datowana jest na 16.07.2024 r. Odpisano nam, że trwa postępowanie wyjaśniające w przedmiotowej sprawie, a po jego zakończeniu zostaniemy poinformowani o zajęтым stanowisku w odrębnym piśmie. Do chwili obecnej takie pismo do nas nie dotarło. Z tego względu rozpoczęliśmy proces sprzedażowy z pominięciem konsolidacji działek. Trudno nam jednak zrozumieć, że nawet w tej sprawie, która umożliwiłaby zagospodarowanie tych gruntów, a także pozwoliłaby zyskać miastu, władzom Kielce nie zależało na porozumieniu.

ZADBAJ O WYMIANĘ OPON SEZONOWYCH

Jeśli twój samochód nie jest wyposażony w ogumienie całoroczne, warto pamiętać o wymianie opon z zimowych na letnie. Ogumienie dostosowane do pory roku to podstawa bezpieczeństwa w trakcie jazdy. Wymiany opon można dokonać w serwisie ogumienia MPK Kielce.

Kiedy należy dokonać wymiany ogumienia z zimowego na letnie?

Eksperti zalecają, żeby dokonać wymiany sezonowego ogumienia, gdy temperatura jest wyższa niż 7°C. Najczęściej zmieniamy opony na przełomie marca i kwietnia, ale warunki pogodowe bywają zmienne, dlatego termin wymiany ogumienia trudno jednoznacznie określić. Nawet jeśli pojawiają się pierwsze ciepłe dni, to lepiej wstrzymać się z wymianą opon i poczekać na ustabilizowanie pogody.

Dlaczego należy wymieniać opony sezonowe?

Jeżeli jednak już dojdzie do stabilizacji warunków atmosferycznych, nie powinno się zwlekać z wymianą. Sezonowe opony różnią się użytą w ich produkcji mieszkanką gumową, która ma wpływ na długość hamowania oraz przyczepność pojazdu, a więc na nasze i pasażerów bezpieczeństwo. Opony letnie są lepiej przystosowane do pracy w wyższych temperaturach niż zimowe, które w takich warunkach twardnieją, mają mniejszą przyczepność i nie gwarantują

odpowiedniej skuteczności hamowania. Letnie ogumienie mniej ściera się na rozgrzanym asfalcie. Bieżnik w letnich modelach ma też większą powierzchnię styku z nawierzchnią, co ulepsza sterowność na suchym podłożu.

Zleć wymianę opon specjalistom!

Specjaliści posiadają doświadczenie w wymianie opon i specjalistyczne narzędzia. Zachęcamy do tego, aby wymiany dokonać w naszym serwisie ogumienia znajdującym się na terenie zajezdni przy ulicy Jagiellońskiej 92.

Serwis jest otwarty od 08.00 do 16.00 w dni powszednie. Istnieje również możliwość umówienia wizyty w sobotę od 8.00 do 15.00.

Realizujemy również inne usługi wulkanizacyjne, takie jak pompowanie kół azotem czy prostowanie oraz wyważanie felg i kół, co jest niezbędną czynnością po dokonaniu wymiany ogumienia. Zapraszamy!

ZAPLANUJ WYMIANĘ OPON

w MIEJSKIM PRZEDSIĘBIORSTWIE KOMUNIKACJI
w KIELCACH

OFERUJEMY:

- ✓ WYMIANĘ OPON I KÓŁ
- ✓ WULKANIZACJĘ
- ✓ PROSTOWANIE I WYWAŻANIE FELG I KÓŁ
- ✓ POMPOWANIE KÓŁ AZOTEM

📍 | Kielce, ul. Jagiellońska 92

☎ | 41 201 41 75, 41 345 24 21 wew. 325

ZAPRASZAMY
PON.-PT. 8:00-16:00
SOB. 8:00-15:00

MAMY XXI WIEK, A W KIELCACH WCIĄŻ WYSTĘPUJĄ PROBLEMY Z DOSTĘPEM DO TOALET DLA KIEROWCÓW NA PĘTLACH AUTOBUSOWYCH

MPK nie ustaje w wysiłkach, by kierowcy mieli dostęp do modułów sanitarnych. Jest to nie tylko wymóg formalny, ale i cywilizacyjny. W tej sprawie Związek Zawodowy Pracowników Transportu Publicznego w Kielcach zwrócił się do radnych z klubu PiS, którzy złożyli stosowną interpelację do Prezydenta Miasta. Jednak, jak wynika z pism, ZTM zbywa ten problem.

Już od kilkunastu lat informujemy opinię publiczną o problemach dotyczących niemożności usytuowania modułów sanitarnych na niektórych pętlach autobusowych. Gdy zwracamy się z pismami do ZTM-u, otrzymujemy odpowiedź, że to obowiązkiem pracodawcy jest zagwarantowanie swoim pracownikom toalet. W takim tonie jest też napisana odpowiedź na interpelację radnych.

Co przepisy mówią o zapewnieniu dostępu do toalet?

Rzeczywiście przepisy BHP nakładają na pracodawców obowiązek udostępnienia swoim pracownikom modułów sanitarnych, jednak sytuacja w transporcie publicznym jest specyficzna i takie punkty w Kielcach są stawiane na gruntach należących do samorządu. ZTM, który jest organizatorem miejskiego transportu, planując nowe trasy przejazdu poszczególnych linii nie uwzględniał tego, czy w świetle przepisów prawa będzie możliwość postawienia w takich miejscach węzłów sanitarnych. Jak się później okazało, MPK mimo starań otrzymywało informacje, że w tych miejscach nie może być postawiona toaleta.

MPK, gdzie tylko było to możliwe, zapewniało pracownikom punkty sanitarne, ale nie jest w stanie tego zrobić tam, gdzie po prostu nie ma takiej możliwości. Do takich przypadków dochodziło przez bardzo długi okres czasu między innymi na ulicy Puscha, Artwińskiego i w wielu innych lokalizacjach w Kielcach. Całkiem niedawno zdarzyło się to również na ulicy Zagórskiej, gdzie przez kilka tygodni dziesiątki pracowników komunikacji miejskiej było całkowicie pozbawionych na kilku liniach dostępu do toalety. Problemy te występują również w ościennych gminach, w których jest realizowana usługa komunikacji miejskiej w ramach podpisanych umów z Zarządem Transportu Miejskiego w Kielcach.

Chcemy rozwiązać ten problem, ale komuś zależy, aby ciągnął się on w nieskończoność

Niepoważne są więc odpowiedzi ZTM-u dotyczące tej kwestii oraz trzymanie się narracji, że przepisy nakładają na przewoźnika taki obowiązek. MPK mówi i pisze o braku prawnych możliwości usytuowania w takich miejscach węzłów sanitarnych, a ZTM nam odpisuje, że to

wasz problem. Czy należy to rozumieć w taki sposób, że mamy wbrew prawu postawić w tych miejscach toalety? Kto będzie płacił nałożone wówczas kary?

Miasto z jednej strony wymaga od przewoźnika zapewnienia punktów sanitarnych, a jednocześnie od kilkunastu lat nie chce pozytywnie rozpatrzyć próśb MPK dotyczących kierowania autobusów na końcowe przystanki, na których przy ustalaniu poszczególnych tras ZTM nie uwzględniał możliwości postawienia modułów sanitarnych.

Mimo naszych usilnych starań, niestety nie sposób wyjść z tego pata, dopóki miasto nie podejmie w/w działań. Jest to o tyle zaskakujące, że w poprzednich latach korzystając ze środków unijnych miasto budowało pętle autobusowe wyposażone w odpowiednie węzły sanitarne. Nie wiadomo, z jakich powodów ta bardzo wrażliwa społecznie kwestia została obecnie zaniechana.

NA POLITYCE MIASTA TRACĄ WSZYSCY

Dane dotyczące przejechanych kilometrów z ostatnich lat, którymi dysponujemy nie pozostawiają wątpliwości, że na przerzucaniu linii pomiędzy kontraktami traci nie tylko miejski przewoźnik, ale i miasto oraz pasażerowie. Skoro teoretycznie nikt na tym nie zyskuje, to jakich jest cel tych działań? Po raz kolejny domagamy się publicznej debaty w tej sprawie.

6,5 miliona złotych straty dla MPK

W trakcie pierwszego etapu remarszrutyzacji dokonywanej w 2019 roku doszło do likwidacji linii 3, 15, 16, 17, 37 i 40 (za czym szła jedynie drobna korekta rozkładów jazdy), po to by przenosić kilometry między dwoma niezależnymi kontraktami, do linii 102, 105, 107 i 112. Kolejny etap remarszrutyzacji, który przeprowadzono w 2023 roku, w trakcie ogłaszania przetargu na obsługę linii unijnych, obejmował między innymi zabranie kolejnych linii MPK – 13, 23 i 24. Pierwotnie były one przypisane do podstawowego kontraktu inwestycyjnego (ich rozkłady znajdowały się w załączniku do SIWZ) obsługiwane przez MPK, a po przetargu zostały przeniesione do dużo droższego kontraktu realizowanego przez firmę BP Tour Regio. **W wyniku tych działań Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji w Kielcach poniosło znaczne straty.** A przecież mniejszościowym udziałowcem w MPK jest miasto, które w ten sposób zaszкодowało spółce.

MPK obsługuje linie autobusami należącymi do miasta za stawkę 6,25 zł, a za 8,76 zł autobusami własnymi. Obecnie ta stawka jest niższa o kilka groszy w porównaniu do tej, która obowiązywała w styczniu 2023 roku.

Nie osiągnięto limitu. Za co MPK jest karane?

Warto jednocześnie nadmienić, że ta polityka spowodowała, że w latach 2019-2024 MPK Kielce ani razu nie osiągnęło nawet limitu kilometrów zawartego w kontrakcie wymagającym dużych nakładów inwestycyjnych, ponieważ ZTM przerzucał kilometry do małego nieinwestycyjnego kontraktu. Widać to wyraźnie

na załączonym wykresie. Z tej przyczyny w tym okresie MPK miało łącznie 1,5 miliona kilometrów poniżej limitu, co przeliczając na obecną stawkę płaconą MPK Kielce za usługę świadczoną 12-metrowymi autobusami typu standard, daje **obniżony dochód dla przewoźnika aż o 13 milionów złotych.** I to wszystko dzieje się w sytuacji, gdy umowa z przewoźnikiem przewiduje coroczne zwiększanie zadań i wykonywanych wozokilometrów o 10%, czyli o dodatkowe 1,03 miliona kilometrów rocznie.

Prognozy się nie sprawdziły

Wykres pokazuje również, że nie sprawdziły się prognozy Zarządu Transportu Miejskiego w Kielcach, które przedstawiono podczas sesji Rady Miasta w marcu 2023 roku. Przekonywano wówczas, że przewidziane na 2024 rok remonty spowodują zwiększenie wozokilometrów w kontrakcie wykonywanym przez MPK Kielce. Według oficjalnych danych jest zgoła inaczej, ponieważ w 2024 roku MPK wykonało jeszcze mniej wozokilometrów niż w 2023 roku.

1,5 miliona złotych straty po stronie miasta i podatników

Ale na skutek tychże działań miasto też straciło potężne środki opiewające na kwotę 1,5 miliona złotych. To efekt znacznej różnicy między stawką obowiązującą na droższym kontrakcie unijnym obsługiwanym przez BP Tour Regio autobusami należącymi do miasta a tą, która przysługuje MPK na „tańszym” kontrakcie dużym. Dodatkowa strata z punktu widzenia miasta, podatników i pasażerów polega na tym, że MPK nie dość, że obsługuje ten kontrakt za znacznie niższą stawkę, to jeszcze dokonuje na nim ogromnych inwestycji w odnowienie taboru.

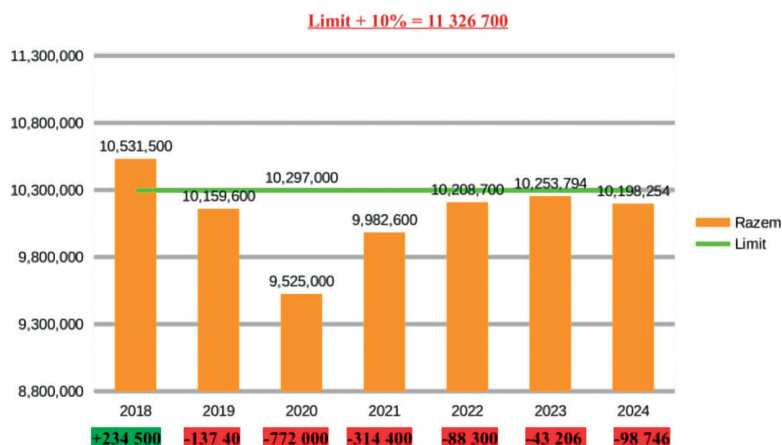
Potrzebna jest publiczna debata

Już pobieżna lektura tych danych powinna każdą rozsądną osobę skłonić do wniosku, że taka sytuacja wymaga zarówno publicznej debaty, jak i pilnej interwencji miejskich radnych, którzy ślubowali dbanie o dobro miasta i jego finanse. Będziemy się tego konsekwentnie domagać, tak jak tego, aby temat ten, jak dotychczas, nie był zamykany pod dywan.

Kontrakt duży 2018r – 2027r – Limit – 10 297 000km +/-10%

Łączna ilość wykonanych kilometrów w poszczególnych latach kontrakt duży - 123 autobusy należące do MPK oraz 25 autobusów hybrydowych – limit roczny 10 297 000 km +/- 10%

MPK obsługuje linie autobusami należącymi do miasta za stawkę 6,25 zł, a 8,76 zł autobusami własnymi. Obecnie ta stawka jest niższa o kilka groszy w porównaniu do tej, która obowiązywała w styczniu 2023 roku

Zachęcam do zapoznania się ze stanowiskiem Zarządu Związku Zawodowego Pracowników Transportu Publicznego w MPK Kielce.

Jestem niezwykle wdzięczny kolegom związkowcom za ten akt solidarności ze mną. Wspólnie oprzemy się nękanii, szczytowi i bezprecedensowemu oraz bezprawnym działaniom wymierzonym we mnie i w załogę MPK. Nie dowiecie się o tym z żadnych mediów lokalnych, mimo że jest to kolejne oświadczenie w rzeczonej sprawie. To właśnie dlatego wytoczono wojnę przeciwko „Pasażerowi”. Celem tych działań było to, żeby pasażerowie nie mieli dostępu do tych informacji.

Bogdan Latosiński

firmy, ale też doobremieniu, a nawet życiu Pana Przewodniczącego. Chodził w nich cały czas o to, aby nie mówić o sprawach niewygodnych dla niektórych środowisk i działaniach szkodzących spółce, w której miasto ma udziały, a jednocześnie prowadzić brutalną i kłamliwą akcję propagandową wymierzoną w naszego kołegę, który w sposób należyty wykonuje obowiązki członka Rady Nadzorczej MPK, w tym postanowienia uchwały walnego zgromadzenia udziałowców z 27.08.2021 r. zobowiązującej zarząd do przeprowadzenia audytu. Na skutek działań pewnej grupy przysłało firmy wisiała na włosku, a została utrudniana decyzji determinacji załogi, w tym również Pana Przewodniczącego, który tamtych ataków o mało nie przypłacił życiem.

Nie udało się wówczas, więc obecnie wymyślono kolejny sposób na jego nekanie poprzez manipulowanie faktami i wytaczanie mu procesów, które odbywają się za zamkniętymi drzwiami. Czyżby bano się tego, że niewygodna prawda przy świetle dziennej? Bardzo niepokojące i wysoce niezrozumiałe są naszym zdaniem działania prokuratury dotyczące złożonego przez zarząd spółki doniesienia w sprawie łamania obowiązującego w Polsce prawa, szczenia na pracowników, w tym na osoby sprawujące zgodnie z prawem określone funkcje, co służy bezprawnemu wpływaniu na politykę wewnętrzną firmy. Zjawienie tego typu nie tylko są sprzeczne z prawem, a tym samym noszą znamiona przestępstwa, ale też miały na celu doprowadzić spółkę do upadłości. Nie do przyjęcia są dochodzące do nas, jako pracowników, związkowców i jednocześnie udziałowców, a więc współwłaścicieli spółki, informacje o prowadzonych czynnościach w tej sprawie.

Z uzasadnienia odmowy wszczęcia śledztw w tej sprawie wynika, że prokuratura całkowicie omiła wątek dotyczący prób łamania prawa przez ówczesny zarząd spółki i inne osoby funkcyjne, które polegały na stosowaniu presji medialnej w celu bezprawnego usunięcia (wymuszonej rezygnacji) określonych osób z pełnionych przez nich funkcji. W naszym przekonaniu nie do przyjęcia w demokratycznym państwie prawa jest to, że Prokuratura nie skierowała wniosku do sądu, mimo upływu kilkunastu miesięcy, złożonego przez zarząd spółki zażalenia w tej sprawie. Karygodne jest także to, że według posiadanej przez nas wiedzy, Prokuratura, mimo odmowy wszczęcia śledztwa, udostępniła wszelkie materiały związane z tą sprawą osobom nieuprawnionym, które wykorzystują wiedzę w tym zeromadzona przeciwko spółce.

Jako pracownicy, związkowcy i również udziałowcy spółki, czyli współwłaściciele, mówimy stanowcze NIE i przypominamy, że nie było i nie będzie naszego przyzwolenia na kreowanie polityki kadrowej w spółce oraz wpływanie na jej zarządzanie przez środowiska zewnętrzne, w tym partole społecznicowe, za którymi stoją określone siły polityczne. Sprzeciwiamy się też tworzeniu fałszywego wizerunku firmy opartego na kłamstwach wypowiadanych przez watapliwą reżutację osob.

Przypominamy, że to my, jako związkowcy i udziałowcy, podjęliśmy jednogłośnie stanowiska i uchwały, w których jednoznacznie potępiiliśmy bezprawdoność, kłamliwe i polityczne ataki na naszych przedstawicieli zasiadających w radzie nadzorczej konsekwentnie wykonujących uchwały przyjętą na WZU. Reakcja pracowników jednoznacznie potwierdza, że było to działanie na polityczne zamówienie, gdyż mimo tak zmasowanych nawałnyh do buntu niego do niego nie przystąpił, a polityczni prowokatorzy po raz kolejny ponieśli drugoczątkową klęskę. Mimo poniesionej kolejnej klęski, prowokatorzy nie ustają w wysiłkach zmierzających do kolejnych oszczerzeń ataków i pomówień, gdyż ich celem nigdy nie było dobro załogi oraz komunikacji miejskiej, lecz konsekwentnie realizowana polityka likwidacji spółki pracowniczej. Dlatego też pragniemy zaznaczyć, że mimo podejmowanych prób kreowania negatywnego wizerunku spółki oraz politycznych działań wymierzonych w jej finans, przedsiębiorstwo realizuje w sposób profesjonalny swoje zadania, a wykwalifikowana załoga tworzy grany zespół. Ponadto my, jako ich przedstawiciele, w celu obrony przedsiębiorstwa i naszych interesów, jesteśmy gotowi do podjęcia bardziej radykalnych działań oraz nie pozwolimy na bezprawdoność oszczerze i niekanie osób związanych z MPK Kielce.

Jednocześnie domagamy się po raz kolejny uczciwej i transparentnej debaty o transporcie publicznym, a także jawności rozpraw toczonych przeciwko Panu Przewodniczącemu, gdyż jest to w interesie spółki pracowniczej oraz mieszkańców Kielc.

**Związek Zawodowy
Pracowników Transportu Publicznego
w Klecach**
25-734 Klec, ul. Janiellorska 92
NIP 959 20 11 981 REGON 380920387
Nr konta bankowego
50 1050 1416 1000 0090 3159 6738

Zarząd Związku Zawodowego Pracowników
Transportu Publicznego w Kielcach

Stando Robert
Hubert Darlow.
Stanislaw Gronicki
John Reale
Admiral Winter
John Robert
John Gault
Nancy May
Helen Mabel
Bignow Stores
Gott Altmann
Gawronski Wied
Freyberg George de
Ruff. Ashleigh
Malinowski Victor
Bassia Anderson, etc
Rud. Currey

Do wiadomości:
Prezydent Miasta Kielce
Rada Miasta Kielce
Media lokalne

Prowadzono bardzo brudną grę polityczną, która trwa do chwili obecnej, a biorąc w niej udział niektórzy radni i politycy - przy wsparciu jej liderów z dwóch portali w mediach społecznościowych - nie działali politycznie, natomiast i zagazarij myślniki i wzrokowiki

GOŚCIELE WIELKIE
Plac 25, Międzyzdroje 75, 75-080
NIP 881-04-12 987, RI.GOSN 0104597-00156
tel. 1 520 30 40

18.04.2025

Imię i nazwisko: _____
Data: _____
Znak: _____
kom. org: _____

GŁÓWNY SPECJALISTA
K 8101 010
Alicja Malareczk

KONSEKWENTNIE INWESTUJEMY I KIERUJEMY SIĘ DOBREM SPÓŁKI

W 2024 roku kontynuowaliśmy politykę ogromnych inwestycji w wysokiej klasy tabor, po to by wciąż ulepszać jakość usługi transportowej. Działo się to mimo ciągłych ataków kierowanych przez pewne środowiska polityczne. Znów używano politycznej narracji do dyskredytowania spółki pracowniczej. Zarzucano nam między innymi to, że nie przystąpiliśmy do przetargu, choć zarząd spółki podjął tę decyzję na podstawie racjonalnych i czystko ekonomicznych przesłanek.

10

Inwestycje sięgające ponad 50 milionów złotych

Zeszły rok dla MPK był dość trudny, ale jednocześnie owocny. Przede wszystkim był to pierwszy rok, w trakcie którego obsługiwaliśmy wyłącznie jeden kontrakt podstawowy, w dodatku bezprawnie okrojony o zabranie nam trzech linii (13, 23 i 24), które znajdowały się w nim od kilkunastu lat, zmniejszając nam tym samym dochody o prawie 0,5 mln zł miesięcznie. Zakłada on limit przejechanych 10 297 000 wozokilometrów rocznie (+10 pro-

cent) i jest obsługiwany 123 autobusami należącymi do MPK, w tym 31 pojazdami przegubowymi. W kontrakcie tym jest również 25 a dodatkowych autobusów będących własnością miasta, z czego 10 to pojazdy przegubowe. Jest to kontrakt obłożony wysokimi kosztami inwestycyjnymi ze względu na konieczność wymiany taboru. Dlatego właśnie byliśmy jako załoga bardzo zdeterminowani, żeby w 2024 roku kontynuować politykę ogromnych inwestycji, które obejmowały zakup 9 nowoczesnych autobusów marki

MAN, w tym 4 wielkopojemnych przegubowych pojazdów. Wyjechały one na kieleckie ulice w marcu ubiegłego roku. Wartość tych inwestycji przekroczyła 13 milionów złotych. W ciągu tylko ostatnich trzech lat kupiliśmy aż 35 autobusów wysokiej klasy. Łączna kwota poniesionych przez nas wydatków na unowocześnienie taboru wyniosła ponad 50 milionów złotych. Skala poczynionych inwestycji może imponować.

Dlaczego nie przystąpiliśmy do przetargu?

Zarzuca się nam, że nie przystąpiliśmy do przetargu na obsługę linii w małym kontrakcie, dlatego sami jesteśmy sobie winni tego, że drugi przewoźnik je przejął za dużo wyższą stawkę (MPK wykonuje usługę autobusami należącymi do miasta za stawkę 6,25 zł, a BP Tour Regio 10,56 zł.). Narracja tego typu jest oczywiście bardzo chwytliwa politycznie, dlatego prowadzi się ją na polityczne zamówienie na dwóch portalach, których celem jest manipulowanie opinią publiczną i odwracanie uwagi od sedna problemu. Pisano o nieprzystąpieniu do postępowania przetargowego i rzekomej winie MPK, aby zatuszować to, że spółka ponownie startując do przetargu usankcjonowałaby w ten sposób praktyki polegające na przerzucaniu dużej części linii, które powinniśmy obsługiwać zgodnie z wygranym kontraktem z 2017 roku. Taką samą narrację opartą na niesamowitym kłamliwym hejcie w stosunku do mojej osoby te portale prowadziły podczas wydarzeń na przełomie 2021 i 2022 roku i prowadzą do chwili obecnej. Salony już od dawna skupiają się na mnie i manipulują, że jestem jedynym i głównym winowajcą stojącym za problemami w transporcie publicznym.

MPK karane przerzucaniem linii

Nie od dziś wiadomo, że od 2019 roku MPK było karane za to, że obsługiwało dwa niezależne kontrakty. Proces ten

wprowadzono pod pretekstem remarszutyżacji. Ówczesny zarząd spółki pisał o tym wówczas w „Pasażerze”, że zlikwidowano linie 3, 15, 16, 17, 37 i 40, które były przypisane do obowiązującego kontraktu inwestycyjnego. Wtedy był to kontrakt droższy, a rozkłady tych linii były załącznikiem SIWZ-u. Po dokonaniu w nich drobnych korekt zostały włączone do realizacji do wówczas tańszego kontraktu unijnego realizowanego również przez MPK w miejsce naprawdę zlikwidowanych linii (102, 107, 105 i 112). Na tej operacji MPK straciło znaczne środki finansowe, a ówczesny zarząd sugerował nawet, że takie działania stwarzają ogromne zagrożenie dla istnienia spółki i hamują procesy inwestycyjne. To wszystko działo się w 2019 roku, gdy jeszcze nikt nie spodziewał się wybuchu pandemii, która dodatkowo negatywnie wpłynęła na finanse naszego przedsiębiorstwa. Proceder przerzucania linii miał miejsce do tego stopnia, że od tego czasu 5 krótkich autobusów w ogóle nie wyjeżdżało na ulice, mimo ciężącego na nas obowiązku ich posiadania. Tylko z tego tytułu MPK poniosło ogromne straty finansowe. Autobusy stały na zajezdni, były opłacane, a nie mogły wozić pasażerów! Tak patologiczna sytuacja możliwa jest chyba tylko w Kielcach i wyłącznie w stosunku do rodzimej spółki!

Nie od dziś wiadomo, że od 2019 roku MPK było karane za to, że obsługiwało dwa niezależne kontrakty.

Niestety w następnych latach kontynuowano te działania szkodzące spółce. Tak było między innymi w 2023 roku, gdy w trakcie przetargu zabrano nam kolejne linie (13, 23 i 24), które od zawsze były realizowane w podstawowym kontrakcie inwestycyjnym, ponieważ znajdują się one w załączniku do kontraktu realizowanego przez MPK do końca 2027 roku. Po prostu po przejściu przez lubelskiego przewoźnika małego kontraktu, linie te nie wróciły do MPK, mimo wiążącej umowy. Kielczanie o tym doskonale wiedzą, gdyż linie obsługiwane w kontrakcie unijnym mają numerację trzycyfrową. Uważamy, że poprzez te działania miasto łamie prawo. Są one całkowicie sprzecz-

ne z zapisami SIWZ, który jednoznacznie mówi, że trasy linii mogą być korygowane lub likwidowane, ale nie ma tam mowy o ich przenoszeniu. Przypominam, że tym samym pozbawiono naszą spółkę, w której mniejszościowe udziały ma miasto, miesięcznych dochodów opiewających na kwotę około 0,5 miliona złotych. Ponadto te linie obsługiwane są w drugim, o wiele droższym kontrakcie realizowanym przez innego przewoźnika, dlatego szkodzi to również finansom miasta. Jednym słowem, choć we wcześniejszych latach na tych operacjach miasto zyskiwało, a MPK traciło, to teraz również miasto traci.

Po co dwa razy przystępować do przetargu na te same linie?

Podsumowując, tym, którzy uważają, że mogliśmy przystąpić do przetargu radzę się zastanowić nad tym, po co mielibyśmy to robić, skoro nawet w przypadku wygranej miasto nadal by przerzucało nam linie i kilometry między kontraktami? Decyzja ta została podjęta przez zarząd na podstawie szczegółowej analizy dokumentów i faktów, które tu podaję. Zresztą nie tylko my tak uważamy. W poprzedniej kadencji mówił o tym nawet jeden z miejskich radnych. Czy gdziekolwiek w Polsce wystąpiła taka sytuacja, aby przewoźnik dwa razy przystępował do przetargu na te same linie?

Tym, którzy uważają, że mogliśmy przystąpić do przetargu radzę się zastanowić nad tym, po co mielibyśmy to robić, skoro nawet w przypadku wygranej miasto nadal by przerzucało nam linie i kilometry między kontraktami.

Oczywiście były też inne powody takiej decyzji, np. trudny okres popandemiczny, o czym doskonale wiedziały władze Kielc. Zdzięsiłkowal on kadry w wielu zakładach pracy, co nie ominęło również nas. Mieliśmy bowiem do czynienia z bardzo wysokim procentem zwolnień chorobowych. Braki kadrowe w naszym przedsiębiorstwie były związane także z ograniczeniami wozokolimetrów. Poza

tym podczas ferii w styczniu 2022 roku mieliśmy do czynienia z kolejnym politycznym działaniem, które mogło nawet doprowadzić do upadłości spółkę. Występujące braki kadrowe dotyczą przecież nie tylko Kielc, ale też całej branży transportowej w Polsce. Jednak w innych miastach władze reagowały inaczej niż w Kielcach. Kieleccy władze nie tylko nie chcieli z nami rozmawiać, ale nawet nie odstąpili od nałożonych z tego tytułu kar dla nas, między innymi kary wynoszącej około 400.000 zł za nierealizowanie inwestycji w postaci zakupu autobusów w latach 2020-2021, co jest precedensem w skali kraju. Miasto nie dość, że nie chce wysłuchać naszych argumentów, to jeszcze wysłało absurdalny wniosek do Prokuratury, w którym zarzucało nam nieprzystąpienie do przetargu. Był to wniosek stricte polityczny stworzony, po to by skontrolować złożone przez zarząd spółki doniesienie na działanie na szkodę miasta i spółki. Oczywiście wniosek miasta został odrzucony, bo jak słusznie zauważyła prokuratura, żaden przepis prawny nie nakłada na MPK obowiązku brania udziału w postępowaniu przetargowym. Szokujące jest również działanie miasta, które od dwóch lat nie reaguje na prośbę zarządu spółki o uregulowanie kwestii dotyczącej scalenia działek, w których posiadaniu jesteśmy wraz z miastem (znajdują się one po drugiej stronie ulicy Jagiellońskiej, naprzeciwko zajezdni). Żadnych czynności w tej sprawie przez dwa lata – to pokazuje prawdziwe intencje władz Kielc!

Plany na obecny rok

Mimo tych szkodliwych wobec naszej spółki i pracowników działań, załoga MPK na czele z zarządem spółki z wielkim zapałem będzie realizować zadanie, jakie sobie postawiła. Mimo, że najwyraźniej władze Kielc czekają, kiedy spółce braknie środków, to my konsekwentnie prowadzimy politykę rozwoju i inwestycji. Pasażerów korzystających z naszych usług zapewniam, że już niedługo na kieleckie ulice wyjadą kolejne nowe autobusy. Cały czas prowadzimy też remont zajezdni. Jednocześnie wciąż będziemy się domagać publicznej debaty o transporcie zbiorowym w Kielcach, aby mieszkańcy Kielc mieli możliwość zapoznania się z kulisami prawdziwych decyzji, które z przyczyn politycznych są podejmowane w stosunku do naszej spółki.

Bogdan Latosiński

Szanowni Państwo,

Wszystkich ludzi dobrego serca prosimy o wsparcie dla naszego pracownika, który uległ obrażeniom w wypadku komunikacyjnym. Pan Szymon może też liczyć na pomoc finansową ze strony naszej firmy.

Szymon Iwan

KRS: 0000270261

Cel szczegółowy/tytuł przelewu:

SZYMON IWAN 25796

NUMER KONTA: 35 2030 0045 1110 0000 0382 5640
SFINANSOWANO Z 1.5% PODATKU.

PRZEKAŻ 1,5%

JAK PRZEKAZAĆ 1,5 % PODATKU

NA PODSTAWIE DRUKU PIT-37

L. Przekazanie 1,5% podatku należnego na rzecz organizacji pożytku publicznego (OPP) Jeśli podasz numer wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego (numer KRS) OPP wybranej z wykazu zamieszczonego na stronie Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego oraz wpiszysz kwotę, to złożysz wniosek o przekazanie tej kwoty OPP. W poz. 149 możesz podać cel, na jaki chciałbyś, aby wskazana przez Ciebie OPP przeznaczyła tę kwotę (cel szczegółowy). Jeśli zaznaczysz kwadrat w poz. 150, wyrażasz zgodę na to, żeby urząd skarbowy przekazał OPP: imię, nazwisko, adres wraz z informacją o kwocie z poz. 148.	
147. Numer KRS 0000270261	Kwota dla OPP Kwota, jaką chcesz przekazać, nie może być większa niż 1,5% podatku należnego (1,5% kwoty z poz. 137). Zaokrąglij ją do pełnych dziesiątek groszy w dół.
148.	149. Cel szczegółowy SZYMON IWAN 25796
150. Wyrażam zgodę ☒	

KRS: 0000270261

Darmowy program do PIT oraz poradnik znajdziesz na fsmm.pl
Ty też możesz zbierać 1,5% podatku! Odwiedź fsmm.pl

OGŁOSZENIE

Fundusze Europejskie

**Profilaktyka
Świętokrzyskich
Pracowników**

Masz 45 lat i więcej? Pracujesz? Skorzystaj z bezpłatnych badań.

Osoby, które wezmą udział w projekcie „Profilaktyka Świętokrzyskich Pracowników” będą miały wykonany szeroki pakiet badań laboratoryjnych m.in: morfologię z rozmazem, glukozę, lipidogram, CRP, kwas moczowy, witaminę D3, albuminę w surowicy, wapń całkowity, fosfor nieorganiczny, AST, ALT, TSH, jonogram.

Wyniki zostaną przeanalizowane przez lekarza medycyny pracy, który podczas teleporady omówi je z pacjentem. Jeśli wystąpią określone wskazania, skieruje na badania i konsultacje do specjalistów. W tej grupie są kardiolog, laryngolog, pulmonolog, rehabilitant i genetyk.

Badania wykonywane są w Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy, a także w ŚCO w Kielcach. Konieczna jest wcześniejsza rejestracja. WOMP – pacjenci indywidualni: 41 347 97 44, zakłady pracy: 41 347 97 48, 41 347 97 12. ŚCO – 885 779 988.

Więcej informacji na: www.womp.com.pl

Fundusze Europejskie
dla Świętokrzyskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE